ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PHILIPPE LÉGER
της 16ης Σεπτεμβρίου 1997 *

1. Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η Επιτροπή υποβάλλει στον έλεγχο του Δικαστηρίου την απόφαση που εξέδωσε το Πρωτοδικείο στις 2 Μαΐου 1995 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-163/94 και T-165/94 που αφορούσαν τη διαφορά μεταξύ, αφενός, της NTN Corporation (στο εξής: NTN) και της Koyo Seiko Co. Ltd (στο εξής: Koyo Seiko) και, αφετέρου, του Συμβουλίου [1], απόφαση με την οποία ακυρώθηκε το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2849/92 του Συμβουλίου [2] (στο εξής, επίσης: επίδικος κανονισμός).

2. Πρόκειται για την πρώτη απόφαση που εξέδωσε το Πρωτοδικείο στον τομέα του ντάμπινγκ, αφότου υπήχθησαν σ' αυτό οι σχετικές διαφορές [3], και είναι η πρώτη φορά που το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί του τομέα αυτού στο πλαίσιο του άρθρου 168 Α της Συνθήκης ΕΚ.

3. Το Δικαστήριο καλείται κατ' ουσίαν να διευκρινίσει αν η έννοια της «ζημίας» ή της «απειλής ζημίας», που προκαλεί σε υφιστάμενο κλάδο παραγωγής της Κοινότητας η θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία προϊόντος αποτελούντος αντικείμενο ντάμπινγκ, έχει το ίδιο περιεχόμενο και πρέπει, ως εκ τούτου, να εκτιμάται κατά τον ίδιο τρόπο τόσο στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως [4] όσο και στο πλαίσιο αρχικής έρευνας [5]. Ζητείται, με άλλα λόγια, να κριθεί αν, στις δύο αυτές υποθέσεις, η ύπαρξη ζημίας πρέπει να αποδεικνύεται σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του προπαρατεθέντος κανονισμού 2423/88 (στο εξής, επίσης: βασικός κανονισμός).

4. Επικουρικώς, ζητείται από το Δικαστήριο να εξετάσει αν η έρευνα που πραγματοποιήθηκε εντός προθεσμίας μεγαλύτερης από εκείνη που προβλέπει το άρθρο 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού συνεπάγεται *κατ' ανάγκη* την ακύρωση του επίδικου κανονισμού.

5. Αφού συνοψίσω το νομικό και διαδικαστικό πλαίσιο, καθώς και το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς (Ι), θα εξετάσω το ζήτημα του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως (ΙΙ). Κατόπιν θα εξετάσω διαδοχικά τον πρώτο

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

1 — Συλλογή 1995, σ. ΙΙ-1381 (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση).

2 — Κανονισμός της 28ης Σεπτεμβρίου 1992, περί τροποποιήσεως του οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ κατά τις εισαγωγές ενσφαίρων τριβέων (ρουλεμάν με σφαιρίδια), με μέγιστη εξωτερική διάμετρο υπερβαίνουσα τα 30 χιλιοστά, καταγωγής Ιαπωνίας, που έχει επιβληθεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1739/85 (ΕΕ L 286, σ. 2), καθώς και διορθωτικό του προπαρατεθέντος κανονισμού 2849/92 (ΕΕ 1993, L 72, σ. 36).

3 — Απόφαση 94/149/ΕΚΑΧ, ΕΚ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 1994, που τροποποιεί την απόφαση 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ για την τροποποίηση της απόφασης 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ περί ιδρύσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 66, σ. 29).

4 — Διαδικασία προβλεπόμενη στα άρθρα 14 και 15 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2423/88 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 1988, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ L 209, σ. 1), που τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 384/96 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ 1996, L 56, σ. 1), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ εν τω μεταξύ.

5 — Άρθρο 7 του κανονισμού 2423/88.

λόγο αναιρέσεως που προβάλλει η αναιρεσείουσα και θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους θεωρώ ότι παρέλκει η εξέταση του δεύτερου λόγου, κατόπιν δε θα προτείνω την απόρριψη της αιτήσεως αναιρέσεως (ΙΙΙ). Θα τελειώσω με την εξέταση του ζητήματος των δικαστικών εξόδων (IV).

I — Νομικό, πραγματικό και διαδικαστικό πλαίσιο της διαφοράς

Νομικό πλαίσιο

6. Προτού εξετάσω τις σχετικές διατάξεις των κοινοτικών κανονισμών στον τομέα του ντάμπινγκ, θεωρώ ότι είναι χρήσιμο να υπενθυμίσω τη νομική τους βάση, καθώς και τη γενική οικονομία του τομέα αυτού.

Η βάση της κοινής εμπορικής πολιτικής της Κοινότητας

7. Ο κανονισμός 2423/88 θεσπίστηκε με βάση [6] το άρθρο 113 της Συνθήκης, που περιλαμβάνεται στον τίτλο VII περί κοινής εμπορικής πολιτικής, και κατ' εφαρμογήν των διεθνών συνθηκών στις οποίες προσχώρησε η Κοινότητα, μεταξύ άλλων της γενικής συμφωνίας δασμών και εμπορίου (στο εξής: GATT) και της συμφωνίας για την εφαρμογή του άρθρου VI της συμφωνίας GATT [7] (στο εξής, επίσης: κώδικας αντιντάμπινγκ).

8. Το άρθρο 113, παράγραφος 1, της Συνθήκης ορίζει ότι: «Η κοινή εμπορική πολιτική διαμορφώνεται βάσει ενιαίων αρχών, ιδίως όσον αφορά (...) τα μέτρα εμπορικής άμυνας, συμπεριλαμβανομένων όσων λαμβάνονται σε περιπτώσεις ντάμπινγκ και επιδοτήσεων».

9. Το άρθρο 110, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης θέτει, ωστόσο, όρια στην εξουσία εκτιμήσεως την οποία διαθέτουν τα κοινοτικά όργανα για τη θέσπιση της κοινής εμπορικής πολιτικής, ιδίως δε κατά την εφαρμογή μέσων εμπορικής άμυνας, ορίζοντας ότι «τα κράτη μέλη αποσκοπούν, με τη δημιουργία τελωνειακής ενώσεως μεταξύ τους, να συμβάλουν προς το κοινό συμφέρον στην αρμονική ανάπτυξη του παγκόσμιου εμπορίου, στην προοδευτική κατάργηση των περιορισμών στις διεθνείς συναλλαγές και στον περιορισμό των τελωνειακών φραγμών». Από το άρθρο αυτό

6 — Δεύτερη αιτιολογική σκέψη.

7 — Απόφαση 80/271/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Δεκεμβρίου 1979, περί συνάψεως των πολυμερών συμφωνιών που προκύπτουν από τις εμπορικές διαπραγματεύσεις 1973-1979 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/019, σ. 3). Η απόφαση αυτή αντικαταστάθηκε από την απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994), καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της (ΕΕ L 336, σ. 1). Επιπλέον συνήφθη και νέα συμφωνία σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου VI της γενικής συμφωνίας δασμών και εμπορίου του 1994 (ΕΕ L 336, σ. 103).

προκύπτει ότι η χρήση μέσων εμπορικής άμυνας δεν πρέπει να εμποδίζει *αδικαιολόγητα* το διεθνές εμπόριο.

10. Ομοίως, καίτοι το Δικαστήριο έχει παγίως κρίνει ότι, στο πλαίσιο της κοινής εμπορικής πολιτικής και, όλως ειδικότερα, στον τομέα των μέτρων εμπορικής άμυνας, λόγω της πολυπλοκότητας των οικονομικών καταστάσεων που πρέπει να εξετάζονται από τα όργανα [8], ο κοινοτικός νομοθέτης διαθέτει *ευρεία εξουσία* [9] όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την εκτίμηση του περιθωρίου ντάμπινγκ [10], της ζημίας ή της απειλής ζημίας [11], καθώς και τον καθορισμό της περιόδου που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όσον αφορά τη διαπίστωση της ζημίας στο πλαίσιο διαδικασίας αντιντάμπινγκ [12], έχει περιχαράξει την εξουσία αυτή με ορισμένα όρια.

11. Συγκεκριμένα, από τις αποφάσεις που εκδόθηκαν πριν από τη μεταφορά των διαφορών αυτών στο Πρωτοδικείο προκύπτει ότι το Δικαστήριο, στα πλαίσια του ελέγχου του επί της ασκήσεως της εξουσίας αυτής, προσπαθούσε να εξετάζει αν είχαν τηρηθεί οι διαδικαστικές εγγυήσεις που παρέχουν οι εν λόγω κοινοτικές διατάξεις [13], αν είχαν ληφθεί υπόψη ακριβή πραγματικά περιστατικά [14], αν υπήρχε τυχόν πρόδηλη πλάνη περί την εκτίμηση των περιστατικών αυτών [15], αν είχε τυχόν παραβλεφθεί κανένα ουσιώδες στοιχείο [16] και, τέλος, αν τα κοινοτικά όργανα είχαν περιλάβει στην αιτιολογία τους στοιχεία που συνιστούν κατάχρηση εξουσίας ή παράβαση επιβαλλόμενου ουσιώδους τύπου [17].

12. Τέλος, η κοινοτική νομοθεσία αντιντάμπινγκ πρέπει επίσης να τηρεί τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Κοινότητα στο πλαίσιο της GATT και της συμφωνίας σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου VI της συμφωνίας της GATT. Η Κοινότητα, συμβατικά δεσμευόμενη από τις συμφωνίες αυτές, δεν μπορεί να θεσπίζει κανόνες αντιντάμπινγκ και να λαμβάνει μέτρα στον τομέα αυτό που θα ήσαν αντίθετα προς τις εν λόγω συμφωνίες, διότι άλλως στοιχειοθετείται η διεθνής ευθύνη της.

13. Το Δικαστήριο συνήγαγε από τα ανωτέρω, όπως υπενθύμισε το Πρωτοδικείο [18], μεταξύ άλλων με την προπαρατεθείσα απόφαση Nakajima κατά Συμβουλίου [19], ότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως του άρθρου VI της GATT και του κώδικα αντιντάμπινγκ.

8 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 7ης Μαΐου 1991, C-69/89, *Nakajima κατά Συμβουλίου* (Συλλογή 1991, σ. I-2069, σκέψεις 86 και 87).

9 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 28ης Νοεμβρίου 1989, C-121/86, Ανώνυμος Εταιρία Επιχειρήσεων Μεταλλευτικών Βιομηχανικών και Ναυτιλιακών κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1989, σ. 3919, σκέψη 8).

10 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 7ης Μαΐου 1987, 240/84, Toyo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1987, σ. 1809, σκέψεις 13 και 14).

11 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 11ης Ιουλίου 1990, C-320/86 και C-188/87, Stanko France κατά Επιτροπής και Συμβουλίου (Συλλογή 1990, σ. I-3013).

12 — Βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Ανώνυμος Εταιρία Επιχειρήσεων Μεταλλευτικών Βιομηχανικών και Ναυτιλιακών κ.λπ. κατά Συμβουλίου (σκέψη 20).

13 — Ibidem, σκέψη 8.

14 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 1983, 191/82, Fediol κατά Επιτροπής (Συλλογή 1983, σ. 2913, σκέψη 26).

15 — Βλ., μεταξύ άλλων, την προπαρατεθείσα απόφαση Toyo κ.λπ. κατά Συμβουλίου (σκέψεις 21 έως 24).

16 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 14ης Ιουλίου 1988, 187/85, Fediol κατά Επιτροπής (Συλλογή 1988, σ. 4155, σκέψη 6).

17 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 20ής Μαρτίου 1985, 264/82, Timex κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 849, σκέψεις 30 και 31).

18 — Σκέψη 65 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

19 — Σκέψεις 30 έως 32.

14. Κατά το άρθρο VI της GATT, το ντάμπινγκ είναι καταδικαστέο εφόσον προκαλεί ή απειλεί να προκαλέσει ζημία σε κλάδο παραγωγής της χώρας εισαγωγής.

15. Ο κώδικας αντιντάμπινγκ παρέχει χρήσιμες διευκρινίσεις για την εφαρμογή των μέτρων αντιντάμπινγκ.

16. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, ορίζει ότι, «για τους σκοπούς του παρόντος κώδικος, ένα προϊόν θεωρείται ότι αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ, δηλαδή ότι εισάγεται στην αγορά μιας άλλης χώρας σε μία τιμή χαμηλότερη της κανονικής του αξίας, εάν η τιμή κατά την εξαγωγή του προϊόντος αυτού όταν εξάγεται από μία χώρα σε μία άλλη είναι χαμηλότερη από την τιμή που εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια κανονικών εμπορικών πράξεων [για ομοειδές προϊόν προοριζόμενο για κατανάλωση] στη χώρα εξαγωγής».

17. Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του κώδικα αντιντάμπινγκ ορίζει ότι «η έκφραση "ομοειδές προϊόν" (like product) περιλαμβάνει ένα προϊόν πανομοιότυπο, δηλαδή παρόμοιο από κάθε άποψη προς το εξεταζόμενο προϊόν ή, στην περίπτωση ελλείψεως ενός τέτοιου προϊόντος, ένα άλλο προϊόν το οποίο, παρότι δεν είναι παρόμοιο με αυτό από κάθε άποψη, παρουσιάζει χαρακτηριστικά που ομοιάζουν στενά προς εκείνα του εξεταζομένου προϊόντος».

18. Το άρθρο 3 του κώδικα αντιντάμπινγκ αναφέρει τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του περιεχομένου της εννοίας «ζημία». Θα επανέλθω σ' αυτό.

19. Ο όρος «κλάδος παραγωγής», η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και η περάτωσή της καθορίζονται επίσης στον κώδικα αντιντάμπινγκ.

Οι σχετικοί κοινοτικοί κανονισμοί

α) Ο κανονισμός 2423/88, βασικός κανονισμός

20. Ο βασικός κανονισμός έχει ως αντικείμενο [20] να ενσωματωθούν σε κοινοτικό επίπεδο οι νέες κατευθύνσεις που συνήχθησαν στο πλαίσιο της GATT και να ληφθεί υπόψη η εμπειρία που απέκτησαν τα κοινοτικά όργανα κατά την εφαρμογή της προηγούμενης κοινοτικής ρυθμίσεως αντιντάμπινγκ [21].

20 — Δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη.

21 — Ήτοι του κανονισμού (ΕΟΚ) 2176/84 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1984, για την άμυνα κατά των εισαγωγών που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων εκ μέρους χωρών μη μελών της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΕ L 201, σ. 1).

21. Οι σκοποί του βασικού κανονισμού συνίστανται, αφενός, στη σαφή και λεπτομερή παρουσίαση ορισμένων εννοιών [22] και, αφετέρου, στην έκθεση ορισμένων πτυχών της διαδικασίας που έχει ως αποτέλεσμα την επιβολή δασμών αντιντάμπινγκ [23].

22. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού θέτει την αρχή ότι σε κάθε προϊόν που αποτελεί αντικείμενο ντάμπινγκ μπορεί να επιβάλλεται δασμός αντιντάμπινγκ «όταν η θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας προκαλεί ζημία».

23. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού απαριθμεί τους διάφορους αποφασιστικούς παράγοντες για την εκτίμηση της υπάρξεως ζημίας ή απειλής ζημίας σε υφιστάμενο κλάδο παραγωγής της Κοινότητας ή επίσης αισθητής καθυστέρησης στην έναρξη της παραγωγής αυτής.

24. Κατά το άρθρο 5 του βασικού κανονισμού, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και κάθε ένωση χωρίς νομική προσωπικότητα που ενεργεί επ' ονόματι ενός παραγωγού της Κοινότητας που θεωρεί ότι θίγεται ή απειλείται από τις εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ μπορεί να υποβάλει καταγγελία στην Κοινότητα ή σε κράτος μέλος το οποίο τη διαβιβάζει στην Επιτροπή. Η καταγγελία πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ύπαρξη ντάμπινγκ και της εντεύθεν ζημίας.

25. Κατά το άρθρο 6, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού, μπορούν να διεξάγονται διαβουλεύσεις στο πλαίσιο συμβουλευτικής επιτροπής αποτελούμενης από αντιπροσώπους των κρατών μελών και έναν εκπρόσωπο της Επιτροπής. Οι διαβουλεύσεις αυτές μπορούν να αφορούν την ύπαρξη του ντάμπινγκ, ζημίας, αιτιώδους συναφείας μεταξύ ντάμπινγκ και ζημίας, καθώς και τα ληπτέα μέτρα.

26. Το άρθρο 7 του βασικού κανονισμού αφορά την έρευνα που διεξάγει η Επιτροπή, δηλαδή τα τυπικά στοιχεία της και το περιεχόμενό της. Η διάρκεια της έρευνας είναι *κανονικά* ένα έτος από της ενάρξεως της διαδικασίας. Οι κανόνες του άρθρου 8 του βασικού κανονισμού επιτρέπουν την εμπιστευτική μεταχείριση των πληροφοριών που τα μέρη διαβιβάζουν στην Επιτροπή κατά τη διάρκεια της έρευνας και τις οποίες χαρακτηρίζουν εμπιστευτικές.

27. Μετά από προκαταρκτική εξέταση, η Επιτροπή μπορεί να επιβάλει προσωρινούς δασμούς ανώτατης διάρκειας τεσσάρων μηνών (άρθρο 11).

28. Η έρευνα περατώνεται είτε διότι δεν είναι αναγκαία η λήψη μέτρων άμυνας (άρθρο 9) είτε όταν τα εμπλεκόμενα μέρη

22 — Τέταρτη έως ένατη αιτιολογική σκέψη.

23 — Δέκατη αιτιολογική σκέψη επ.

αποδέχονται αναλήψεις υποχρεώσεων (άρθρο 10) είτε, τέλος, όταν επιβάλλονται οριστικοί δασμοί (άρθρο 12).

29. Σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, διεξάγεται επανεξέταση των δασμών αντιντάμπινγκ μετά από αίτηση ενδιαφερομένου μέρους, όταν υφίστανται «αποδεικτικά στοιχεία μεταβολής των συνθηκών, επαρκή για να δικαιολογήσουν την ανάγκη της επανεξέτασης αυτής, υπό την προϋπόθεση ότι παρήλθε ένα τουλάχιστον έτος από την περάτωση της έρευνας». Κατά το άρθρο 14, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού «όταν, μετά από διαβούλευση, κρίνεται ότι δικαιολογείται επανεξέταση, η έρευνα επαναλαμβάνεται σύμφωνα με το άρθρο 7, αν οι περιστάσεις το απαιτούν».

30. Το άρθρο 15, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού προβλέπει ότι οι δασμοί αντιντάμπινγκ και οι αναλήψεις υποχρεώσεων παύουν να ισχύουν πέντε έτη μετά την ημερομηνία ενάρξεως της ισχύος τους. Ωστόσο, η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι: «όταν ένα ενδιαφερόμενο μέρος αποδεικνύει ότι η λήξη της ισχύος του μέτρου θα οδηγήσει ξανά σε ζημία ή σε απειλή ζημίας, η Επιτροπή, ύστερα από διαβούλευση, δημοσιεύει στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* ανακοίνωση για την πρόθεσή της να επανεξετάσει το μέτρο».

β) Ο κανονισμός 2849/83, επίδικος κανονισμός

31. Το αντικείμενο του επίδικου κανονισμού, που τέθηκε σε ισχύ στις 2 Οκτωβρίου 1992, συνίσταται στην επανεξέταση, βάσει των άρθρων 14 και 15 του βασικού κανονισμού, των οριστικών δασμών αντιντάμπινγκ που επιβλήθηκαν με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1739/85 του Συμβουλίου [24], σ' αυτόν τον τύπο ενσφαίρων τριβέων καταγωγής Ιαπωνίας. Ο κανονισμός 1739/85 είχε επιβάλει οριστικούς δασμούς αντιντάμπινγκ κυμαινομένους μεταξύ 1,2 και 21,7 % επί των εισαγωγών ενσφαίρων τριβέων καταγωγής Ιαπωνίας με μέγιστη εξωτερική διάμετρο υπερβαίνουσα τα 30 χιλιοστά. Στα παραγόμενα από την NTN και την Koyo Seiko προϊόντα είχε συνεπώς επιβληθεί οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ ανερχόμενος αντιστοίχως σε 3,2 % και σε 5,5 %.

32. Το Συμβούλιο, αφού διαπίστωσε την ασθενή κατάσταση της κοινοτικής βιομηχανίας παρά τους δασμούς που επιβλήθηκαν με τον κανονισμό 1739/85 [25], κατέληξε στο συμπέρασμα ότι υπήρχε κίνδυνος, μετά τη λήξη της ισχύος των υφισταμένων μέτρων αντιντάμπινγκ, να επανεμφανιστεί η ζημία που υπέστη η βιομηχανία αυτή [26] και έλαβε νέα μέτρα.

24 — Κανονισμός της 24ης Ιουνίου 1985, για την επιβολή οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ορισμένων τύπων ρουλεμάν με μπίλιες και ρουλεμάν με κωνικούς κυλίνδρους, καταγωγής Ιαπωνίας (ΕΕ L 167, σ. 3).

25 — Εικοστή έκτη έως τριακοστή δεύτερη αιτιολογική σκέψη του επίδικου κανονισμού.

26 — Ibidem, τριακοστή ένατη αιτιολογική σκέψη.

33. Το άρθρο 1 του επίδικου κανονισμού ορίζει, μεταξύ άλλων:

«Οι οριστικοί δασμοί αντιντάμπινγκ, που έχουν επιβληθεί με το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1739/85 επί των προϊόντων που ορίζονται κατωτέρω, τροποποιούνται σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

1) Επιβάλλεται οριστικός δασμός αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές ενσφαίρων τριβέων (ρουλεμάν με σφαιρίδια), με μέγιστη εξωτερική διάμετρο υπερβαίνουσα τα 30 χιλιοστά, που υπάγονται στον κωδικό ΣΟ 8482 10 90, καταγωγής Ιαπωνίας.

2) Ο δασμός αντιντάμπινγκ, εκφρασμένος ως ποσοστό της καθαρής τιμής του προϊόντος "ελεύθερο στα σύνορα της Κοινότητας", πριν από την επιβολή του δασμού, καθορίζεται σε 13,7 % (συμπληρωματικός κωδικός Taric 8677) εκτός από την περίπτωση που το εν λόγω προϊόν κατασκευάζεται από τις ακόλουθες επιχειρήσεις, για τις οποίες το ποσό του δασμού αντιντάμπινγκ καθορίζεται ως εξής:

(...)

— NTN Corporation, Osaka 11,6 %.»

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

34. Στις 27 Δεκεμβρίου 1988, η Federation of European Bearing Manufacturers' Associations (στο εξής: FEBMA) υπέβαλε, βάσει του άρθρου 14, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, αίτηση επανεξετάσεως των μέτρων αντιντάμπινγκ επί των εισαγωγών ενσφαίρων τριβέων καταγωγής Ιαπωνίας, θεωρώντας ότι είχε υπάρξει μεταβολή των συνθηκών αφότου ο κανονισμός 1739/85 επέβαλε τους οριστικούς δασμούς.

35. Στις 30 Μαΐου 1989, η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η αίτηση αυτή περιείχε επαρκή αποδεικτικά στοιχεία για να δικαιολογηθεί η κίνηση διαδικασίας επανεξετάσεως, διέταξε τη διεξαγωγή έρευνας. Δεδομένου ότι η ισχύς των οριστικών δασμών παύει μετά την πάροδο πέντε ετών, η Επιτροπή δημοσίευσε στις 30 Μαΐου 1990 ανακοίνωση [27] με την οποία γνωστοποίησε ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 4, του βασικού κανονισμού, τα υφιστάμενα μέτρα παρέμεναν σε ισχύ εν αναμονή του αποτελέσματος της έρευνας.

36. Στις 28 Σεπτεμβρίου 1992, μετά από έρευνα που διήρκησε 41 μήνες — *ήτοι από τον Μάιο του 1989 έως τον Σεπτέμβριο του 1992* — το Συμβούλιο εξέδωσε τον επίδικο κανονισμό που ορίζει το ποσοστό του δασμού αντιντάμπινγκ στην NTN σε 11,6 %.

27 — Ανακοίνωση 90/C 132/06 σχετικά με τη συνέχιση των ισχυόντων μέτρων αντιντάμπινγκ που έχουν επιβληθεί στις εισαγωγές ενσφαίρων τριβέων με μεγίστη εξωτερική διάμετρο υπερβαίνουσα τα 30 χιλιοστά καταγωγής Ιαπωνίας (ΕΕ C 132, σ. 5).

37. Η NTN και η Koyo Seiko άσκησαν εν συνεχεία ενώπιον του Πρωτοδικείου, στις 20 Δεκεμβρίου 1992 και στις 13 Ιανουαρίου 1993, αντιστοίχως, δύο προσφυγές με τις οποίες ζήτησαν την ακύρωση του άρθρου 1 του επίδικου κανονισμού.

38. Στη FEBMA επετράπη να παρέμβει προς υποστήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου στην υπόθεση T-163/94, NTN κατά Συμβουλίου. Στην Επιτροπή και στη FEBMA επετράπη να παρέμβουν προς υποστήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου στην υπόθεση T-165/94, Koyo Seiko κατά Συμβουλίου.

39. Η NTN και η Koyo Seiko ζήτησαν την ακύρωση του άρθρου 1 του κανονισμού 2849/92, καθόσον τους επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ, και την καταδίκη του Συμβουλίου στα δικαστικά έξοδα. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από τη FEBMA και την Επιτροπή, ζήτησε από το Πρωτοδικείο να απορρίψει τις προσφυγές και να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

40. Προς στήριξη των προσφυγών τους, η NTN και η Koyo Seiko προέβαλαν διάφορους λόγους: το Συμβούλιο παρέλειψε να αποδείξει την ύπαρξη ζημίας για την κοινοτική βιομηχανία και δεν προσδιόρισε ορθά τα πιθανά αποτελέσματα της λήξεως της ισχύος των υφισταμένων μέτρων. Επίσης, το Συμβούλιο ενήργησε κατά κατάχρηση εξουσίας. Επομένως ισχυρίζονται ότι, αν η έρευνα επανεξετάσεως είχε διενεργηθεί εντός εύλογης προθεσμίας, τα κοινοτικά όργανα δεν θα μπορούσαν να διαπιστώσουν την ύπαρξη οποιασδήποτε ζημίας. Τέλος, ο επίδικος κανονισμός επέβαλε ελαστικό δασμό αντιντάμπινγκ, κατά παράβαση του βασικού κανονισμού [28].

Η απόφαση του Πρωτοδικείου

41. Το Πρωτοδικείο, αφού συνένωσε τους διάφορους λόγους σε δύο, ακύρωσε με μια λεπτομερή απόφαση το άρθρο 1 του επίδικου κανονισμού, καθόσον επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ στις προσφεύγουσες. Δεχόμενο τις απόψεις των προσφευγουσών, έκρινε, αφενός, ότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε την ύπαρξη ζημίας υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού και, αφετέρου, ότι δεν τήρησε την προθεσμία του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του ίδιου κανονισμού.

Η αίτηση αναιρέσεως

42. Η Επιτροπή ζητεί την αναίρεση της πρωτοδίκου αποφάσεως, την αναπομπή της υποθέσεως στο Πρωτοδικείο και την καταδίκη των προσφευγουσών στα δικαστικά έξοδα.

28 — Σκέψεις 26 και 27 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

43. Η NTN και η Koyo Seiko (στο εξής, επίσης: αναιρεσίβλητες) ζητούν από το Δικαστήριο να επικυρώσει την απόφαση του Πρωτοδικείου, να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα. Επικουρικώς, σε περίπτωση αναιρέσεως της πρωτοδίκου αποφάσεως, η Koyo Seiko ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει τον επίδικο κανονισμό, καθόσον την αφορά.

44. Η NSK Ltd και οι θυγατρικές της εταιρίες στην Ευρώπη (στο εξής: NSK), στις οποίες επετράπη να παρέμβουν στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως προς στήριξη των αναιρεσιβλήτων, ζητούν από το Δικαστήριο να δεχθεί τα αιτήματα της NTN και της Koyo Seiko και να κρίνει ότι η ακύρωση του άρθρου 1 του επίδικου κανονισμού αφορά και αυτές.

45. Επί του τελευταίου αυτού αιτήματος πρέπει να διευκρινιστεί ότι, εφόσον οι εν λόγω εταιρίες δεν άσκησαν προσφυγή ακυρώσεως κατά της ατομικής αποφάσεως της οποίας ήταν αποδέκτες και η οποία περιλαμβάνεται στον επίδικο κανονισμό εντός της προθεσμίας του άρθρου 173, τρίτο εδάφιο, της Συνθήκης, η απόφαση αυτή παραμένει έγκυρη και δεσμευτική έναντι αυτών [29]. Επομένως, τα αποτελέσματα της αποφάσεως αυτής, η οποία κατέστη απρόσβλητη, δεν μπορούν να τεθούν υπό κρίση στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως.

46. Επιπλέον, το άρθρο 37, τέταρτο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου ορίζει ότι: «η παρέμβαση έχει ως αντικείμενο την υποστήριξη των αιτημάτων του ενός των διαδίκων».

47. Το Δικαστήριο αποφάσισε, βάσει του άρθρου αυτού, με διάταξη της 14ης Φεβρουαρίου 1996, ότι «εφόσον δεν ασκήθηκε προσφυγή ακυρώσεως, το δικαίωμα παρεμβάσεως [της NSK] περιορίζεται στην υποστήριξη των αιτημάτων των αναιρεσιβλήτων» [30].

48. Το Συμβούλιο δεν κατέθεσε γραπτές παρατηρήσεις. Γνωστοποίησε ωστόσο ότι υποστηρίζει το σύνολο των αιτημάτων και των λόγων αναιρέσεως που προβάλλει η Επιτροπή.

49. Στις 10 Οκτωβρίου 1995, η FEBMA κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου αίτηση παρεμβάσεως. Δεδομένου όμως ότι ήταν διάδικος στη δίκη ενώπιον του Πρωτοδικείου, δεν μπορούσε να παρέμβει παρά μόνο βάσει του άρθρου 115, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο ορίζει ότι: «Κάθε διάδικος της ενώπιον του Πρωτοδικείου δίκης μπορεί να υποβάλει υπόμνημα αντικρούσεως εντός δύο μηνών από την επίδοση της αιτήσεως αναιρέσεως. Η προθεσμία αυτή δεν παρατείνεται.» Η εν λόγω επίδοση έγινε στις 24 Ιουλίου 1995. Η προθεσμία

29 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 9ης Μαρτίου 1994, C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf (Συλλογή 1994, σ. I-833, σκέψη 13).

30 — Υπόθεση C-245/95 P, Επιτροπή κατά NTN Corporation, Παρέμβαση II (Συλλογή 1996, σ. I-559, σκέψη 9).

που είχε η FEBMA για να υποβάλει υπόμνημα αντικρούσεως, παρεκτεινομένη λόγω αποστάσεως σύμφωνα με το άρθρο 81, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, έληξε στις 2 Οκτωβρίου 1995.

50. Συνεπώς, το Δικαστήριο έκρινε με τη διάταξη της 14ης Φεβρουαρίου 1996 ότι η FEBMA δεν μπορούσε να παρέμβει στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτήσεως αναιρέσεως λόγω παρόδου της σχετικής προθεσμίας [31].

II — Επί του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως

51. Με το υπόμνημα αντικρούσεως [32], η Koyo Seiko ισχυρίζεται ότι η αίτηση αναιρέσεως που υπέβαλε η Επιτροπή είναι απαράδεκτη.

52. Συγκεκριμένα, κατ' αυτήν, η Επιτροπή δεν άσκησε την αναίρεση «σε δύο μήνες από την κοινοποίηση της προσβαλλομένης απόφασης» που προβλέπει το άρθρο 49 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

53. Επιπλέον, το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο ορίζει ότι, «αν οι διάδικοι δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, οι δικονομικές προθεσμίες παρεκτείνονται, λόγω αποστάσεως, ως εξής: — για το Βασίλειο του Βελγίου κατά δύο ημέρες (...)», δεν μπορούν να το επικαλούνται οι διάδικοι οι οποίοι, όπως εν προκειμένω η Επιτροπή, έχουν ήδη ορίσει αντίκλητο στο Λουξεμβούργο.

54. Η Koyo Seiko συνάγει από αυτό ότι, η εκ μέρους της Επιτροπής άσκηση της αναιρέσεως είναι εκπρόθεσμη, δεδομένου ότι η αίτηση αναιρέσεως κατατέθηκε δύο μήνες και δύο ημέρες μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως.

55. Θεωρώ ότι το Δικαστήριο έχει ήδη λύσει το ζήτημα αυτό με την απόφαση της 15ης Ιουνίου 1994, στην υπόθεση C-137/92 P, Επιτροπή κατά BASF κ.λπ. [33], όπου ετίθετο το ίδιο πρόβλημα, κρίνοντας ότι «(...) η Επιτροπή, για την κατάθεση της αιτήσεως αναιρέσεώς της, εδικαιούτο τις δύο επιπλέον ημέρες που προβλέπονται από την προαναφερθείσα απόφαση περί παρεκτάσεως των προθεσμιών λόγω αποστάσεως (...) [το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου] για τα πρόσωπα που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο Βέλγιο» [34].

56. Εν προκειμένω, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή στις 10 Μαΐου 1995. Έχοντας καταθέσει

31 — Επιτροπή κατά NTN Corporation, Παρέμβαση I, Συλλογή 1996, σ. I-553.

32 — Σημεία 3 έως 6.

33 — Συλλογή 1994, σ. I-2555.

34 — Ibidem, σκέψη 42.

την αίτηση αναιρέσεως στις 12 Ιουλίου 1995, ήτοι δύο μήνες και δύο ημέρες αργότερα, η Επιτροπή τήρησε τις προβλεπόμενες διατάξεις.

57. Επομένως, η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε η Koyo Seiko πρέπει να απορριφθεί.

III — Εξέταση των λόγων που προβάλλει η αναιρεσείουσα

Επί του πρώτου λόγου που αφορά πλημμελή ερμηνεία της έννοιας της ζημίας που περιέχεται στα άρθρα 14 και 15 του βασικού κανονισμού

58. Με τον πρώτο αυτό λόγο, που υποδιαιρείται σε δύο σκέλη, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν ερμήνευσε ορθώς την έννοια της ζημίας που περιέχεται στα άρθρα 14 και 15 του βασικού κανονισμού. Πρώτον, πρέπει να εξεταστεί αν το Πρωτοδικείο ερμήνευσε ορθώς την έννοια της ζημίας στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως. Δεύτερον, πρέπει να εξεταστεί αν, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ζημία που προκαλείται από τη συρρίκνωση της ζητήσεως στην αγορά.

Πρώτο σκέλος: η έννοια της ζημίας στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως

59. Η Επιτροπή [35] υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο [36], εφαρμόζοντας τα κριτήρια του άρθρου 4 του βασικού κανονισμού για να εκτιμήσει την ύπαρξη ζημίας στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως — διαδικασίας προβλεπομένης στα άρθρα 14 και 15 του ίδιου κανονισμού — πλανήθηκε περί το δίκαιο.

60. Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι: «κατά συνέπεια, μολονότι ο βασικός κανονισμός περιέχει διατάξεις σχετικά με τα στοιχεία που πρέπει να είναι αποδεδειγμένα προκειμένου να αρχίσει η διαδικασία επανεξετάσεως, εντούτοις δεν περιέχει ειδικές διατάξεις ως προς τη ζημία, της οποίας η ύπαρξη πρέπει να αποδεικνύεται με τον κανονισμό περί τροποποιήσεως των υφισταμένων δασμών» [37] και κατέληξε στο ότι, «εφόσον δεν υπάρχουν ειδικές διατάξεις σχετικά με τον καθορισμό της ζημίας στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως που κινείται βάσει των άρθρων 14 και 15 του βασικού κανονισμού, ο κανονισμός που τροποποιεί, κατά το πέρας της διαδικασίας αυτής, τους υφισταμένους δασμούς αντιντάμπινγκ πρέπει να αποδεικνύει την ύπαρξη ζημίας, υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού» [38].

35 — Σημεία 12 έως 31 της αιτήσεως αναιρέσεως.
36 — Σκέψεις 30 έως 116 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
37 — Ibidem, σκέψη 58.
38 — Ibidem, σκέψη 59.

61. Κατά την Επιτροπή, το άρθρο 4 του βασικού κανονισμού έχει εφαρμογή μόνο στο πλαίσιο αρχικής έρευνας.

62. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η τελολογική ερμηνεία του εν λόγω κανονισμού θα κατέληγε σε διαμετρικώς αντίθετη λύση από εκείνη που δέχθηκε το Πρωτοδικείο. Συγκεκριμένα, κατ' αυτήν, θα θιγόταν η πρακτική αποτελεσματικότητα των διατάξεων του βασικού κανονισμού, που προβλέπει την οργάνωση χωριστής διαδικασίας όταν πρόκειται για αρχική έρευνα και όταν πρόκειται για έρευνα επανεξετάσεως, αν δεν συνήγετο καμία νομική συνέπεια από τη διάκριση αυτή.

63. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι: «το εφαρμοστέο κριτήριο κατά την επανεξέταση δεν είναι συνεπώς αν εξακολουθεί να υπάρχει ζημία, αλλά αν θα υπήρχε ζημία στην περίπτωση κατά την οποία ο δασμός θα καταργούνταν και αν το εφαρμοζόμενο μέτρο είναι αποτελεσματικό για να εμποδίσει το ντάμπινγκ ή να εξαλείψει τη ζημία» [39] και ότι από τα άρθρα 13 και 14 του βασικού κανονισμού προκύπτει ότι η έρευνα επανεξετάσεως πρέπει να έχει ως σκοπό «να καθορίσει αν τα μέτρα εξακολουθούν να είναι αναγκαία και κατάλληλα για την εξάλειψη της ζημίας που προκάλεσε το ντάμπινγκ» [40]. Η Επιτροπή συνάγει από τα ανωτέρω ότι «πρέπει να εκτιμηθεί ποια θα ήταν η κατάσταση ελλείψει μέτρων και να καθοριστεί ιδίως αν θα *επανεμφανιζόταν* μία κατάσταση εντός της οποίας το ντάμπινγκ προκαλεί ζημία» [41].

64. Κατά τις αναιρεσίβλητες, το Πρωτοδικείο εφάρμοσε το κατάλληλο κριτήριο — *ήτοι την ύπαρξη ζημίας ή απειλής ζημίας υπό την έννοια του άρθρου 4 του βασικού κανονισμού.*

65. Η έννοια της «επανεμφανίσεως της ζημίας» δεν είναι λυσιτελής, στο μέτρο που πρόκειται για μια έννοια «επινοηθείσα» για τις ανάγκες της συγκεκριμένης υποθέσεως, δεδομένου ότι τα κοινοτικά νομοθετήματα ουδέποτε την αναφέρουν. Η έννοια αυτή δεν προέρχεται συνεπώς από την ερμηνεία των νομοθετημάτων αυτών, αλλά από την «επανασυγγραφή» τους [42]. Τονίζουν ότι, εξάλλου, το ζήτημα της επανεμφανίσεως της ζημίας εξετάστηκε από το Πρωτοδικείο στο πλαίσιο της ερμηνείας της έννοιας της απειλής ζημίας.

66. Τέλος, οι αναιρεσίβλητες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο απέρριψε τον πρώτο λόγο επειδή το Συμβούλιο είχε πολλαπλώς πλανηθεί περί τα πράγματα. Δεδομένου ότι η εκτίμηση αυτή δεν μπορεί να κριθεί εκ νέου από το Δικαστήριο, εφόσον δεν πρόκειται για νομικό ζήτημα, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.

67. Σχετικά με το τελευταίο αυτό επιχείρημα, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, πράγματι, το σκεπτικό του Πρωτοδικείου ως προς το ότι θεωρεί ότι το Συμβούλιο θέσπισε τα μέτρα στηριζόμενο σε διαπιστώσεις εσφαλμένες ή δυνάμενες να οδηγήσουν σε πλάνη, δεν μπορεί να υποβληθεί στον

39 — Σημείο 23 της αιτήσεως αναιρέσεως.

40 — Ibidem, σκέψη 24.

41 — Ibidem, σκέψη 25, η υπογράμμιση δική μου.

42 — Σημείο 15 του υπομνήματος αντικρούσεως της NTN και της Koyo Seiko.

έλεγχο του Δικαστηρίου. Η εκτίμηση αυτή εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου.

68. Το άρθρο 168 Α της Συνθήκης ορίζει ότι η αναίρεση περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ο περιορισμός αυτός υπενθυμίζεται στο άρθρο 51, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου, το οποίο διευκρινίζει τους λόγους στους οποίους μπορεί να στηρίζεται αίτηση αναιρέσεως, ήτοι «αναρμοδιότητα του Πρωτοδικείου, πλημμέλειες κατά την ενώπιόν του διαδικασία που θίγουν τα συμφέροντα του αναιρεσείοντος και παραβίαση του κοινοτικού δικαίου από το Πρωτοδικείο». Το Δικαστήριο έχει συναγάγει από αυτό ότι «η αίτηση αναιρέσεως δεν μπορεί να στηρίζεται παρά μόνο σε λόγους που αφορούν την εκ μέρους του Πρωτοδικείου παράβαση νομικών κανόνων, ενώ αποκλείεται οποιαδήποτε εκτίμηση πραγματικών περιστατικών (...)» [43].

69. Θεωρώ για τρεις βασικά λόγους ότι, αντίθετα από την άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή, το Πρωτοδικείο ερμήνευσε ορθώς την έννοια της ζημίας που περιέχεται στα άρθρα 14 και 15 του βασικού κανονισμού.

70. *Πρώτον*, από τη γενική οικονομία του κανονισμού αυτού προκύπτει ότι, όταν ο νομοθέτης προτίθεται *να θεσπίσει ένα κανόνα, να τον ορίσει ή να κάνει μία διάκριση*, το πράττει *ρητώς και σαφώς*. Αυτό άλλωστε, όπως προείπα [44], είναι ένας από τους σκοπούς της νομοθεσίας αυτής.

71. Όσον αφορά τους κανόνες που διέπουν τη διαδικασία, ο νομοθέτης αναφέρει, αντιστοίχως, στην τέταρτη, στην όγδοη και στη δέκατη αιτιολογική σκέψη [45] ότι είναι ευκταίο «*οι κανόνες* προσδιορισμού της κανονικής αξίας να *παρουσιάζονται με τρόπο σαφή* και αρκετά *λεπτομερή* (...)»· «*να οριστεί επακριβώς* ο τρόπος με τον οποίο πρέπει να προσδιορίζεται το ποσό κάθε επιδότησης»· «*να καθιερωθούν διαδικασίες*, προκειμένου να μπορεί να διατυπώνει καταγγελία όποιος ενεργεί για λογαριασμό ενός κλάδου παραγωγής της Κοινότητας και θεωρεί ότι έχει θιγεί ή ότι απειλείται από εισαγωγές που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων (...)».

72. Όσον αφορά τον ορισμό ορισμένων εννοιών, η έβδομη, η ένατη και η δέκατη τέταρτη αιτιολογική σκέψη [46] προβλέπουν, αντιστοίχως, ότι «πρέπει να *καθοριστεί επακριβώς η έκφραση* "περιθώριο ντάμπινγκ" (...)»· «είναι σκόπιμο να *εκτεθούν ορισμένοι παράγοντες που μπορεί να είναι χρήσιμοι για τον προσδιορισμό της ζημίας*» ή ακόμη «για να αποφεύγεται κάθε σύγχυση, πρέπει να *διευκρινιστεί η χρήση των όρων "έρευνα" και "διαδικασία"* στον παρόντα κανονισμό».

43 — Βλ., μεταξύ άλλων, την απόφαση της 1ης Οκτωβρίου 1991, C-283/90 P, Vidrányi κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-4339, σκέψη 12).

44 — Σημείο 21 των προτάσεών μου.

45 — Η υπογράμμιση δική μου.

46 — Ibidem.

73. Ο κοινοτικός νομοθέτης, όταν προτίθεται να τονίσει ότι πρέπει να γίνεται διάκριση μεταξύ διαδικαστικών κανόνων ή και μεταξύ εννοιών, το αναφέρει επίσης σαφώς. Έτσι, το ίδιο το γράμμα της δέκατης τέταρτης αιτιολογικής σκέψης εισάγει *μια διάκριση* μεταξύ των εννοιών «έρευνα» και «διαδικασία», εφόσον αναφέρει ότι ο βασικός κανονισμός έχει επίσης ως σκοπό να αποφεύγεται «κάθε σύγχυση» μεταξύ των όρων αυτών. Ομοίως, η εικοστή έβδομη αιτιολογική σκέψη, που αφορά τη διαδικασία, προβλέπει την πάροδο *συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος* για τη διενέργεια επανεξετάσεως.

74. Η διευκρίνιση αυτή επαληθεύεται και στο κύριο μέρος του βασικού κανονισμού.

75. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ισχύουν ειδικοί κανόνες διαδικασίας, στο πλαίσιο αρχικής διαδικασίας ή διαδικασίας επανεξετάσεως, αυτό ορίζεται σαφώς και επακριβώς σε άρθρα του βασικού κανονισμού.

76. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του κανόνα που αφορά τη νομιμοποίηση. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού προβλέπει σχετικά με την αρχική διαδικασία ότι: «Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και κάθε ένωση χωρίς νομική προσωπικότητα που ενεργεί επ' ονόματι ενός παραγωγού της Κοινότητας που θεωρεί ότι θίγεται ή απειλείται από τις εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων, μπορεί να προβαίνει σε έγγραφη καταγγελία». Αντιθέτως, όσον αφορά τη διαδικασία επανεξετάσεως, νομιμοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του βασικού κανονισμού, τα κράτη μέλη, η Επιτροπή ή κάποιο ενδιαφερόμενο μέρος.

77. Ομοίως, το άρθρο 14 του βασικού κανονισμού, που καθορίζει τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, ορίζει ρητώς, τόσο στον τίτλο του όσο και στο περιεχόμενό του, ότι μόνο η επανεξέταση υπάγεται στη διαδικασία αυτή.

78. Διαπιστώνεται όμως κατ' ανάγκη ότι ούτε ο επίδικος κανονισμός ούτε ο βασικός κανονισμός ορίζουν την έννοια της «επανεμφανίσεως» της ζημίας που κατά τα φαινόμενα εφαρμόζεται ειδικά στο πλαίσιο έρευνας επανεξετάσεως.

79. Εξάλλου, όσον αφορά τις διατάξεις που διέπουν την έρευνα, όχι μόνον οι ίδιοι οι όροι «αρχική έρευνα» και «έρευνα επανεξετάσεως» δεν περιλαμβάνονται στο προοίμιο του βασικού κανονισμού ή εμφαίνονται όλως κατ' εξαίρεση στο μέρος που περιέχει τις διατάξεις του [47], αλλ' επιπλέον, ο νομοθέτης δεν αναφέρει πουθενά ότι προτίθεται να θεσπίσει ακριβείς και ξεχωριστούς κανόνες όσον αφορά αυτές τις διαφορετικές καταστάσεις.

47 — Μόνο στο άρθρο 16 απαντά η έννοια «αρχική έρευνα», ενώ ουδέποτε χρησιμοποιείται η έννοια «έρευνα επανεξετάσεως». Αντιθέτως, ο όρος «έρευνα» περιέχεται στα άρθρα 7, 10, 12, 13 και 14.

80. Συνακόλουθα, αφενός, το άρθρο 7 του βασικού κανονισμού τιτλοφορείται «έναρξη και διεξαγωγή της έρευνας», χωρίς να παρατίθεται καμία διευκρίνιση σχετικά με τη φύση της έρευνας, και, αφετέρου, στο κείμενο της διατάξεως αυτής, μόνον ο όρος «έρευνα» χρησιμοποιείται, χωρίς ουδέποτε να αναφέρεται αν πρόκειται για αρχική έρευνα ή για έρευνα επανεξετάσεως.

81. Ομοίως, το άρθρο 14, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, που αφορά εξ ολοκλήρου τη διαδικασία επανεξετάσεως, παραπέμπει, όσον αφορά το καθεστώς της έρευνας, στο άρθρο 7 του εν λόγω κανονισμού, που εφαρμόζεται στο πλαίσιο αρχικής διαδικασίας. Με τη ρητή αυτή παραπομπή, ο κοινοτικός νομοθέτης εξέφρασε το ότι πρέπει να ακολουθούνται οι ίδιοι κανόνες τόσο στην «αρχική» έρευνα όσο και στην έρευνα «επανεξετάσεως».

82. Όσον αφορά την έννοια της «επανεμφανίσεως της ζημίας», όχι μόνο δεν διευκρινίζεται πουθενά, αλλ' επιπλέον ούτε καν χρησιμοποιείται στον βασικό κανονισμό.

83. Έτσι, μόνον ο όρος «ζημία» [48] διατυπώνεται στο προοίμιο του εν λόγω κανονισμού και, στο κύριο μέρος του νομοθετήματος αυτού, μόνον οι όροι «ζημία» [49] και «απειλή ζημίας» [50] προσδιορίζονται ειδικότερα.

84. Το άρθρο 14 του εν λόγω κανονισμού, που καθορίζει τους διαδικαστικούς κανόνες που πρέπει να ακολουθούνται στην περίπτωση της επανεξετάσεως, δεν αναφέρεται στην έννοια «ζημία» ή «απειλή ζημίας», ακόμη δε λιγότερο στην έννοια «επανεμφάνιση της ζημίας». Ορίζεται απλώς ότι η επανεξέταση διενεργείται αν το κράτος μέλος, η Επιτροπή ή το ενδιαφερόμενο μέρος «υποβάλλει *αποδεικτικά στοιχεία μεταβολής των συνθηκών, επαρκή* για να δικαιολογήσουν την ανάγκη της επανεξέτασης αυτής» [51].

85. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί ως επιχείρημα την εν λόγω έλλειψη αναφοράς στην ύπαρξη ζημίας για να υποστηρίξει ότι η απόδειξη της υπάρξεως ζημίας, υπό την έννοια του άρθρου 4 του βασικού κανονισμού, δεν χρειάζεται να προσκομίζεται στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως, που προβλέπεται στα άρθρα 14 και 15 του επίδικου κανονισμού. Προσθέτει ότι το Πρωτοδικείο, κρίνοντας διαφορετικά, επέλεξε μη ενδεδειγμένη λύση [52]. Συγκεκριμένα, κατ' αυτήν, στο πλαίσιο της επανεξετάσεως, το να ζητείται από τα κοινοτικά όργανα η απόδειξη αυτή, *χωρίς να λαμβάνονται υπόψη τα ισχύοντα μέτρα αντιντάμπινγκ,* ισοδυναμεί με κατάργηση των θεσπισθέντων μέτρων αντιντάμπινγκ ήδη από τη έναρξη της ισχύος τους, δεδομένου ότι τα μέτρα αυτά είχαν ακριβώς ως σκοπό να εμποδίσουν κάθε ζημία [53].

86. Θεωρώ ότι είναι απολύτως λογικό ότι το νομοθέτημα αυτό δεν αναφέρεται στην έννοια της ζημίας. Συγκεκριμένα, αντίθετα προς αυτό που φαίνεται να υποστηρίζει

48 — Βλ., την ένατη, την ενδέκατη και την δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη.

49 — Άρθρα 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13 και 15.

50 — Άρθρα 4, 10, 12 και 15.

51 — Άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, η υπογράμμιση δική μου.

52 — Σημείο 29 της αιτήσεως αναιρέσεως.

53 — Ibidem.

εμμέσως η Επιτροπή, η διαδικασία επανεξετάσεως δεν επιτρέπει απλώς στα κοινοτικά όργανα να θεσπίσουν νέα μέτρα άμυνας κατά του ντάμπινγκ, αλλ' επίσης, όπως διευκρινίζει το άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, να καταργήσουν ή να ακυρώσουν τα αρχικώς θεσπισθέντα μέτρα αντιντάμπινγκ. Για τον λόγο αυτό, αντίθετα από το άρθρο 5 [54], το άρθρο 14, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του εν λόγω κανονισμού διευρύνει το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως επανεξετάσεως παρέχοντάς το σε κάθε ενδιαφερόμενο μέρος που μπορεί να δικαιολογήσει μεταβολή των συνθηκών.

87. Αυτή η μεταβολή των συνθηκών μπορεί να περιλαμβάνει την επιστροφή σε υγιείς εμπορικές πρακτικές — πράγμα το οποίο μπορεί να δικαιολογήσει την κατάργηση ή την ακύρωση των αρχικώς θεσπισθέντων μέτρων αντιντάμπινγκ [55] — αλλ' επίσης την εξακολούθηση, και δη την επιδείνωση, των καταστάσεων ντάμπινγκ σε έναν ορισμένο τομέα και της εντεύθεν ζημίας — πράγμα το οποίο καταλήγει στη θέσπιση νέων μέτρων αντιντάμπινγκ [56].

88. Για τον λόγο αυτό, όσον αφορά τη δεύτερη αυτή κατάσταση, το άρθρο 15, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού ορίζει ότι: «όταν ένα ενδιαφερόμενο μέρος αποδεικνύει ότι η λήξη της ισχύος του μέτρου θα οδηγήσει *ξανά σε ζημία ή απειλή ζημίας*, η Επιτροπή (...) [επανεξετάζει] το μέτρο» [57].

89. *Δεύτερον*, οι συμφωνίες της GATT και ο κώδικας αντιντάμπινγκ, υπό το φως των οποίων πρέπει να ερμηνεύεται ο βασικός κανονισμός [58], επιβεβαιώνουν την ανάλυση του Πρωτοδικείου.

90. Μολονότι το άρθρο 5 του κώδικα αντιντάμπινγκ τιτλοφορείται «Έναρξη της διαδικασίας και μεταγενέστερη έρευνα», οι κανόνες που διέπουν τη διεξαγωγή της αρχικής έρευνας και της μεταγενέστερης έρευνας είναι πανομοιότυποι.

91. Το άρθρο 5, παράγραφοι 1, 2 και 3, του κώδικα αντιντάμπινγκ ορίζει, συγκεκριμένα, ότι:

«1. Η έρευνα που αποβλέπει στον καθορισμό της υπάρξεως, του βαθμού και της επιπτώσεως κάθε προβαλλομένου ντάμπινγκ θα αρχίζει κανονικά κατόπιν εγγράφως υποβαλλομένης αιτήσεως υπό του θιγομένου κλάδου παραγωγής ή για λογαριασμό του. Η αίτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επαρκή αποδεικτικά στοιχεία της υπάρξεως:

α) ντάμπινγκ·

54 — Βλ. σημείο 76 των προτάσεων αυτών.

55 — Άρθρο 14, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού.

56 — Άρθρο 15, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού.

57 — Η υπογράμμιση δική μου.

58 — Βλ. σημεία 12 και 13 των προτάσεών μου.

β) *ζημίας κατά την έννοια του άρθρου VI της γενικής συμφωνίας όπως ερμηνεύεται από τον παρόντα κώδικα·*

γ) αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των εισαγωγών που αποτελούν το αντικείμενο ντάμπινγκ και της προβαλλομένης ζημίας.

δεν θα είναι μεταγενέστερη της πρώτης ημέρας κατά την οποία, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κώδικος, δύνανται να τίθενται σε εφαρμογή προσωρινά μέτρα, εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 10, στις οποίες οι αρχές δέχθηκαν αίτηση των εξαγωγέων.

Αν, σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι ενδιαφερόμενες αρχές αποφασίσουν να αρχίσουν έρευνα χωρίς να έχει υποβληθεί τέτοια αίτηση, δεν θα την διενεργούν παρά μόνον αν έχουν στην κατοχή τους ικανοποιητικά αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με όλα τα σημεία που αναφέρονται στα στοιχεία α' έως γ' ανωτέρω.

3. Αίτηση θα απορρίπτεται και έρευνα θα διακόπτεται χωρίς καθυστέρηση, αφότου οι ενδιαφερόμενες αρχές πεισθούν ότι τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν είτε το ντάμπινγκ είτε τη ζημία δεν είναι επαρκή για να δικαιολογήσουν τη συνέχιση της διαδικασίας. Το πέρας της έρευνας θα πρέπει να είναι άμεσο όταν το περιθώριο του ντάμπινγκ, ο όγκος των εισαγωγών ντάμπινγκ, πραγματικών ή δυνητικών, ή η ζημία, είναι αμελητέα» [59].

2. *Από της ενάρξεως μιας έρευνας και εφεξής,* τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν συγχρόνως το ντάμπινγκ και τη ζημία που προκύπτει από αυτό θα πρέπει να εξετάζονται ταυτόχρονα. Οπωσδήποτε, τα αποδεικτικά στοιχεία που αφορούν στο ντάμπινγκ καθώς και στη ζημία θα εξετάζονται ταυτόχρονα:

92. Ομοίως, από την ανάλυση του άρθρου 3 του κώδικα αντιντάμπινγκ που αφορά τη ζημία προκύπτει ότι η ζημία ή η απειλή ζημίας πρέπει να προσδιορίζονται σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια, όποιο κι αν είναι το αντικείμενο της έρευνας — *ήτοι «έναρξη της διαδικασίας» ή «μεταγενέστερη έρευνα».*

α) για να αποφασιστεί εάν θα αρχίσει ή όχι μια έρευνα·

β) στη συνέχεια, κατά τη διάρκεια της έρευνας, από μιας ημερομηνίας, η οποία

93. *Τρίτον,* το Δικαστήριο έκρινε με την απόφαση της 7ης Δεκεμβρίου 1993, C-216/91, Rima Elctrometalurgia κατά Συμβουλίου, ότι «(...) η έναρξη έρευνας, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για την

59 — Η υπογράμμιση δική μου.

έναρξη διαδικασίας αντιντάμπινγκ ή την επανεξέταση κανονισμού περί υποβολής δασμών αντιντάμπινγκ, προϋποθέτει πάντοτε την ύπαρξη επαρκών αποδεικτικών στοιχείων για την ύπαρξη ντάμπινγκ και τις συνακόλουθης ζημίας» [60].

94. Δεν θεωρώ ότι το Δικαστήριο θέλησε να περιορίσει τα αποτελέσματα της αποφάσεως Rima Eletrometalurgia κατά Συμβουλίου και, ιδίως, το περιεχόμενο της σκέψης της 16, στις ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως εκείνης, αλλ' ότι θέλησε να προσδώσει γενική ισχύ στην ερμηνεία αυτή.

95. Κατά τη γνώμη μου, αυτή η σκέψη 16 πρέπει να εκτιμηθεί σε συνάρτηση προς τις αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 1990, C-305/86 και C-160/87, Neotype Techmashexport κατά Επιτροπής και Συμβουλίου [61], και C-323/88, Sermes [62]. Η ανάλυση των αποφάσεων αυτών αρκεί για να αποδειχθεί ότι οι ιδιαίτερες περιστάσεις της υποθέσεως Rima Eletrometalurgica κατά Συμβουλίου ουδόλως επηρέασαν το περιεχόμενο που το Δικαστήριο θέλησε να προσδώσει στην προκριθείσα λύση.

96. Όσον αφορά την πρώτη υπόθεση, στο πλαίσιο επιβολής οριστικού δασμού μετά το πέρας της διαδικασίας επανεξετάσεως [63], το Δικαστήριο εφάρμοσε το άρθρο 4, παράγραφος 2, του προπαρατεθέντος κανονισμού 2176/84 [64], που αφορά τα κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της υπάρξεως ζημίας στο πλαίσιο αρχικής έρευνας, και έκρινε, με μία σκέψη γενικού περιεχομένου, ότι «όσον αφορά τη μείωση του μεριδίου αγοράς των εισαγομένων ηλεκτρικών κινητήρων, που επικαλείται η Neotype, πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 2176/84, η εξέταση της ζημίας πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες από τους οποίους κανένας δεν μπορούσε, από μόνος του, να αποτελέσει έρεισμα καθοριστικής κρίσεως» [65]. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η ζημία πρέπει να εκτιμάται σύμφωνα με τα ίδια κριτήρια όταν πρόκειται τόσο για αρχική έρευνα όσο και για έρευνα κινηθείσα κατόπιν αιτήσεως επανεξετάσεως.

97. Πρέπει να τονιστεί ότι το άρθρο 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 2423/88 αναπαράγει επακριβώς το γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 2, του κανονισμού 2176/84.

98. Στη δεύτερη υπόθεση, κατόπιν διαδικασίας επανεξετάσεως σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 2176/84, το Συμβούλιο εξέδωσε κανονισμό περί επιβολής οριστικού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές τυποποιημένων πολυφασικών ηλεκτρικών

60 — Συλλογή 1993, σ. I-6303, σκέψη 16.

61 — Συλλογή 1990, σ. I-2945.

62 — Συλλογή 1990, σ. I-3027.

63 — Βλ., σκέψεις 6 έως 9 της προπαρατεθείσας αποφάσεως Neotype Techmashexport κατά Επιτροπής και Συμβουλίου.

64 — Ο κανονισμός αυτός, που ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό 2423/88 (βλ. σημείο 20 των προτάσεών μου).

65 — Προπαρατεθείσα απόφαση Neotype Techmashexport κατά Επιτροπής και Συμβουλίου, σκέψη 50.

κινητήρων, ισχύος μεγαλύτερης από 0,75 κιλοβάτ έως 75 κιλοβάτ, καταγωγής διαφόρων χωρών της Ανατολικής Ευρώπης και της Σοβιετικής Ενώσεως. Η εταιρία Sermes, από την οποία απαιτήθηκαν δασμοί αντιντάμπινγκ, βάσει του κανονισμού αυτού, για την εισαγωγή ηλεκτρικών κινητήρων, ισχυρίστηκε ότι τα κοινοτικά όργανα δεν είχαν αποδείξει ότι οι κοινοτικοί παραγωγοί είχαν υποστεί ζημία υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 2, στοιχείο β', του κανονισμού 2176/84 [66], συνεπεία των επίμαχων εισαγωγών. Το Δικαστήριο, αποφαινόμενο σε σχέση με διαδικασία επανεξετάσεως, έκρινε ότι «πρέπει να τονιστεί ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, του βασικού κανονισμού, η εξέταση της ζημίας την οποία υπέστη η Κοινότητα πρέπει να περιλαμβάνει ένα σύνολο παραγόντων από τους οποίους κανένας, μόνος του, δεν μπορεί να αποτελέσει αποφασιστικό κριτήριο» [67].

99. Από τις προεκτεθείσες παρατηρήσεις προκύπτει ότι, για να εκτιμηθεί αν στο πλαίσιο της επανεξετάσεως η λήξη της ισχύος προηγουμένως θεσπισθέντος μέτρου αντιντάμπινγκ θα οδηγήσει εκ νέου σε ζημία ή σε απειλή ζημίας, πρέπει να εφαρμόζονται τα κριτήρια του άρθρου 4 του βασικού κανονισμού. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αφορά υποτιθέμενη πλάνη περί το δίκαιο στην οποία υπέπεσε το Πρωτοδικείο κατά την εφαρμογή της εννοίας της ζημίας.

66 — Προπαρατεθείσα απόφαση Sermes, σκέψη 26.
67 — Ibidem, σκέψη 27.

Δεύτερο σκέλος: η δυνατότητα εκτιμήσεως, στο πλαίσιο της διαδικασίας επανεξετάσεως, της υπάρξεως μιας φάσεως υφέσεως για να διαπιστωθεί ότι επίκειται ζημία

100. Η Επιτροπή [68] προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι πλανήθηκε περί το δίκαιο θεωρώντας ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως, το Συμβούλιο δεν μπορούσε να στηριχτεί στην ύπαρξη φάσεως υφέσεως της βιομηχανίας των ενσφαίρων τριβέων εντός της Κοινότητας, για να διαπιστώσει ότι επίκειται ζημία [69].

101. Λόγω των ανωτέρω σκέψεων και των συμπερασμάτων στα οποία κατέληξα [70], υποστηρίζω ότι, όπως ορθώς τόνισε το Πρωτοδικείο [71], ο παράγοντας αυτός δεν μπορούσε να ληφθεί εγκύρως υπόψη από το Συμβούλιο χωρίς να αποτελέσει παράβαση του άρθρου 4, παράγραφος 1, τελευταία περίοδος, του βασικού κανονισμού, σύμφωνα με το οποίο «οι ζημίες που προκαλούνται από άλλους παράγοντες, όπως είναι ο όγκος και οι τιμές εισαγωγών που δεν αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων, ή η μείωση της ζήτησης και οι οποίες, μόνες τους ή σε συνδυασμό μεταξύ τους, ασκούν ομοίως δυσμενή επίδραση επί του κοινοτικού κλάδου παραγωγής, *δεν πρέπει να αποδίδονται στις εισαγωγές που αποτελούν αντικείμενο ντάμπινγκ ή επιδοτήσεων*» [72].

68 — Σημείο 30 της αιτήσεως αναιρέσεως.
69 — Σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
70 — Πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου.
71 — Σκέψη 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.
72 — Η υπογράμμιση δική μου.

102. Πρέπει συνεπώς να συναχθεί το συμπέρασμα ότι καλώς το Πρωτοδικείο θεώρησε ότι ο προσδιορισμός της υπάρξεως ζημίας, στο πλαίσιο διαδικασίας επανεξετάσεως, πρέπει να διενεργείται με βάση τους παράγοντες που απαριθμούνται περιοριστικά στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 4 του βασικού κανονισμού.

103. Κατόπιν των προεκτεθέντων, υποστηρίζω ότι, εφόσον το Πρωτοδικείο δεν πλανήθηκε περί το δίκαιο, ο πρώτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του δευτέρου λόγου που αφορά παράβαση της προθεσμίας της έρευνας που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού

104. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, έχω την έντυπωση [73] ότι η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο, επικουρικώς, να αναιρέσει την απόφαση του Πρωτοδικείου, *μόνον όμως αν* το άρθρο 1 του κανονισμού 2849/92 ακυρώθηκε και λόγω παραβάσεως του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού, μεμονωμένα εξεταζομένου.

105. Κατά τη γνώμη μου, από το ίδιο το σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η απόρριψη του πρώτου λόγου αναιρέσεως *παρέχει από μόνη της τη δυνατότητα να επικυρωθεί η ακύρωση του άρθρου 1 του κανονισμού 2849/92*, καθόσον επιβάλλει δασμό αντιντάμπινγκ στις αναιρεσίβλητες.

106. Πράγματι, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση αφού εξέθεσε, μετά την εξέταση του πρώτου λόγου, ότι «βάσει των στοιχείων αυτών και λαμβάνοντας υπόψη, επιπλέον, ότι οι διαπιστώσεις που διατυπώθηκαν (...) περιάγουν σε πλάνη ή είναι ανακριβείς, το Πρωτοδικείο εκτιμά ότι ενδέχεται το Συμβούλιο να μην κατέληγε στο συμπέρασμα ότι υπήρχε κίνδυνος ζημίας, αν δεν είχε υποπέσει στις ανωτέρω εξετασθείσες πραγματικές ή νομικές πλάνες» [74], καταλήγει στο συμπέρασμα ότι: *«κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν δεκτά τα αιτήματα των προσφευγουσών και να ακυρωθεί ο επίδικος κανονισμός, καθόσον τις αφορά»* [75].

107. Το Πρωτοδικείο όμως, καίτοι εκθέτει, μετά την ανάλυση του δευτέρου λόγου, ότι «το Συμβούλιο δεν απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι η διαδικασία επανεξετάσεως περατώθηκε εν προκειμένω εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος. Κατά συνέπεια, *ο λόγος ακυρώσεως που στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού είναι επίσης βάσιμος»* [76], δεν συνάγει από αυτό ότι η παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού δικαιολογεί επίσης την ακύρωση του άρθρου 1 του επίδικου κανονισμού, αλλ' ότι *«από όλες τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει* ότι το άρθρο 1 του επίδικου κανονισμού πρέπει να ακυρωθεί, καθόσον αφορά τις προσφεύγουσες, *χωρίς να χρειάζεται το*

73 — Οι παρατηρήσεις που η Επιτροπή διατυπώνει προς στήριξη του δευτέρου λόγου δεν είναι πολύ σαφείς (βλ. μεταξύ άλλων, σημεία 5, 7, 8 και 32 των παρατηρήσεών της).

74 — Σκέψη 115 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

75 — Ibidem, η υπογράμμιση δική μου.

76 — Σκέψη 124, η υπογράμμιση δική μου.

Πρωτοδικείο να αποφανθεί επί των άλλων λόγων ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγουσες, *ή να διατάξει τη διεξαγωγή αποδείξεων* όπως ζήτησε η Koyo Seiko στην υπόθεση T-165/94» [77].

108. Κατά συνέπεια, θεωρώ ότι το Πρωτοδικείο δεν συνήγαγε καμία ρητή συνέπεια από την παράβαση του άρθρου 7 του βασικού κανονισμού, όσον αφορά το ζήτημα του κύρους του επίδικου κανονισμού. Επομένως, παρέλκει η εξέταση του δευτέρου λόγου αναιρέσεως.

109. Ωστόσο, επικουρικώς, για να μην υπάρχει το παραμικρό κενό, θα εξετάσω τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως.

110. Σημειωτέον ότι το Δικαστήριο δεν έχει ποτέ αποφανθεί σχετικά με τις συνέπειες της μη τηρήσεως της προθεσμίας του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού, μολονότι του ζητήθηκε να το πράξει στις υποθέσεις Continentale Produkten-Gesellschaft [78] και Ανώνυμος Εταιρία Επιχειρήσεων Μεταλλευτικών Βιομηχανικών και Ναυτιλιακών κ.λπ. κατά Συμβουλίου, όπ.π.

77 — Σκέψη 125, η υπογράμμιση δική μου.

78 — Απόφαση της 12ης Μαΐου 1989, 246/87 (Συλλογή 1989, σ. 1151).

111. Οι γενικοί εισαγγελείς M. Darmon [79] και G. Tesauro [80] υποστήριξαν ότι η μη τήρηση του άρθρου 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', του βασικού κανονισμού δεν πρέπει να συνεπάγεται αυτομάτως την ακύρωση του κανονισμού. Ωστόσο, δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν έκρινε ότι η διάρκεια των επίμαχων ερευνών έπρεπε να θεωρηθεί «μη εύλογη», δεν ασχολήθηκε με το πρόβλημα αυτό.

112. Συμμερίζομαι την άποψη των M. Darmon και G. Tesauro, βασικά για δύο λόγους.

113. Πρώτον, η προθεσμία ενός έτους που προβλέπει ο κοινοτικός και διεθνής νομοθέτης για τη διάρκεια της έρευνας δεν είναι απαρέγκλιτη.

114. Για παράδειγμα, το άρθρο 7, παράγραφος 9, στοιχείο α', δεύτερη περίοδος, του βασικού κανονισμού ορίζει απλώς ότι: «[η έρευνα] ολοκληρώνεται *κανονικά* εντός προθεσμίας ενός έτους μετά την έναρξη της διαδικασίας» [81]. Η χρήση του επιρρήματος «κανονικά» μετριάζει τον επιτακτικό χαρακτήρα της διατυπώσεως και υπογραμμίζει το ότι η προθεσμία δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα.

79 — Σημείο 10 των προτάσεών του στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Continentale Produkten-Gesellschaft.

80 — Σημείο 9 των προτάσεών του στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Ανώνυμος Εταιρία Επιχειρήσεων Μεταλλευτικών Βιομηχανικών και Ναυτιλιακών κ.λπ. κατά Συμβουλίου.

81 — Η υπογράμμιση δική μου.

115. Ομοίως, το άρθρο 5, παράγραφος 5, του κώδικα αντιντάμπινγκ προβλέπει ότι: «οι έρευνες οφείλουν, *πλην ειδικών συνθηκών*, να περατούνται εντός έτους από της ενάρξεώς τους» [82]. Ο διεθνής νομοθέτης όμως δεν διευκρινίζει τι πρέπει να νοείται ως «ειδικές συνθήκες». Κατ' αυτόν τον τρόπο, αφήνει ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως στις αρμόδιες αρχές όσον αφορά την προθεσμία της έρευνας.

116. Δεύτερον, πουθενά στον βασικό κανονισμό, όπως και στον κώδικα αντιντάμπινγκ, δεν γίνεται λόγος για κυρώσεις σε περίπτωση μη τηρήσεως της προθεσμίας αυτής.

117. Το Δικαστήριο συνήγαγε μια συνέπεια από την πρώτη διαπίστωση κρίνοντας ότι η ύπαρξη αυτών των ασαφών διατυπώσεων δεν επιτρέπει να θεωρείται επιτακτική, αλλά μόνον ενδεικτική η προθεσμία του άρθρου 7 του βασικού κανονισμού [83].

118. Εφόσον το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η ασάφεια της διατυπώσεως του άρθρου 7 του βασικού κανονισμού δεν επιτρέπει να θεωρείται δεσμευτική η προθεσμία την οποία προβλέπει, θεωρώ πολλώ μάλλον ότι, ελλείψει οποιασδήποτε αναφοράς περί κυρώσεως, το Δικαστήριο δεν μπορεί να *προσδώσει στα νομοθετικά κείμενα την έννοια* ότι η ακύρωση της τελικής αποφάσεως που λαμβάνουν τα αρμόδια όργανα — κατά το πέρας διαδικασίας που διεξήχθη ορθώς κατά τα λοιπά — είναι η ορθή κύρωση που πρέπει να επιβάλλεται σε περίπτωση μη τηρήσεως της προθεσμίας — θεωρούμενης μεμονωμένα — της έρευνας.

119. Επιπλέον, η ερμηνεία που προτείνω στο Δικαστήριο συνιστά επίσης εφαρμογή της αρχής, που αναγνωρίζουν ορισμένα κράτη μέλη, ότι η κύρωση δεν τεκμαίρεται. Κατά τη γνώμη μου, όμως, η αρχή αυτή αποτελεί εν προκειμένω αναγκαία συνέπεια της γενικής αρχής της ασφαλείας του δικαίου που αναγνωρίζεται από το κοινοτικό δίκαιο.

120. Τέλος, δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προθεσμία αυτή είναι μόνον ενδεικτική, δεν μπορεί να εξομοιώνεται η τήρησή της με «παράβαση ουσιώδους τύπου» υπό την έννοια του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.

121. Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι η ακύρωση του επίδικου κανονισμού δεν μπορεί να αποτελεί την ορθή κύρωση για την παράβαση και μόνον του άρθρου 7 του βασικού κανονισμού.

82 — Ibidem.

83 — Το Δικαστήριο κρίνει παγίως έτσι (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις που παραθέτει το Πρωτοδικείο στη σκέψη 119 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

IV — Δικαστικά έξοδα

122. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, στις διαφορές μεταξύ των κοινοτικών οργάνων και των ιδιωτών ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Επομένως, πρέπει να καταδικαστεί η Επιτροπή, αναιρεσείουσα, στα έξοδα της αναιρέσεως.

Πρόταση

123. Κατόπιν των προεκτεθεισών παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

1) να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

2) να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα της αναιρέσεως.